

Aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Mevrouw drs. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Datum: 1 oktober 2020
Kenmerk: Rli-2020/2231
Bijlage: 1

Contactpersoon: dr. Ron Hillebrand
Telefoon: 06 15359234
E-mail: ron.hillebrand@rli.nl

Betreft: Rli-advies 'Toegang tot de stad. Hoe publieke voorzieningen, wonen en vervoer de sleutel voor burgers vormen'

Geachte mevrouw Ollongren,

Met genoegen bieden wij u hierbij ons advies 'Toegang tot de stad. Hoe publieke voorzieningen, wonen en vervoer de sleutel voor burgers vormen' aan. Dit advies wordt tevens aangeboden aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat en de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer. Op het advies rust voor de media een embargo tot 1 oktober 0:00 uur.

Mensen trekken naar de stad vanwege het geconcentreerde aanbod van werk, onderwijs, zorg en vertier. Om toegang tot het stedelijk leven te hebben moet men in de nabijheid kunnen wonen, gebruik kunnen maken van publieke voorzieningen en zich kunnen verplaatsen. Dat lukt steeds minder mensen. Wonen in de stad wordt steeds duurder; dat geldt zowel voor huur- als koopwoningen. Bovendien is fors bezuinigd op publieke voorzieningen als zorg, bibliotheken, sport en welzijnscentra. En vervoer, om bijvoorbeeld naar werk, school of het ziekenhuis te gaan, is voor veel mensen te duur of tijdrovend. Hierdoor neemt de toegankelijkheid van de stad voor steeds meer mensen af.

Voor drie groepen mensen wordt de stad ontoegankelijker. De eerste groep bestaat uit kwetsbare mensen met bijvoorbeeld een laag inkomen of een lichamelijke of geestelijke beperking. Daarnaast zijn er de 'nieuwe kwetsbaren': mensen met middeninkomens die wel zelfredzaam zijn, maar toch moeilijk toegang tot het stedelijke leven krijgen. Dit geldt bijvoorbeeld voor flexwerkers die geen hypotheek kunnen krijgen en steeds hogere huren moeten betalen óf steeds langere reizen moeten maken om werk en gezin te combineren. De nieuwe kwetsbaren zijn een zeer gevarieerde groep mensen: taxichauffeurs en schoonmakers, zorgpersoneel en politieagenten, journalisten en accountmanagers. De derde groep bestaat uit mensen die graag samen in de stad een initiatief willen ontplooiën, maar die daarvoor geen plek vinden of tegen allerlei regels aanlopen. Het zijn mensen die bijvoorbeeld wooninitiatieven willen ontwikkelen, of een buurtrestaurant of leeszaal willen starten.

De huidige verschillen tussen groepen burgers in toegang tot de stad zijn naar het oordeel van de Rli ongerechtvaardigd. De raad doet een aantal aanbevelingen om deze situatie te verbeteren.

Meer oog voor de burger via een toegankelijkheidstoets

De Rli pleit er voor dat zowel rijksoverheid als de gemeenten in hun beleid meer dan nu denken vanuit de positie van verschillende groepen mensen in de samenleving. Overheden moeten zich de vraag stellen: wat is de invloed van bijvoorbeeld onze ruimtelijke plannen op de toegankelijkheid

van de stad? Hoeveel geld en tijd moeten mensen hebben om deel te kunnen nemen aan het stedelijk leven? De raad stelt voor om bij nieuw stedelijk beleid een 'toegankelijkheidstoets' uit te voeren. Deze kan worden gekoppeld aan de Omgevingswet.

Breed pakket aan maatregelen

Om de toegang tot de stad voor burgers te verbeteren beveelt de raad een breed pakket van maatregelen aan:

- Ondersteun burgerinitiatieven die de toegang tot de stedelijke samenleving verbeteren.
- Investeer in publieke voorzieningen, zoals sportvelden, bibliotheken, pleinen en straten.
- Benut de bestaande woningvoorraad beter, onder andere door de kostendelersnorm (vroeger de 'voordeelersnorm') voor bijstandsgerechtigden te herzien, die in zijn huidige vorm leidt tot dakloosheid van met name jongeren en de doorstroming in de sociale huursector beperkt.
- Maak de vrije huursector stabiel door lange termijninvesteerders aan te trekken met een mix van fiscale maatregelen en zorg daarmee ook voor meer stabiliteit in de huurprijzen.
- Ga uit van de feitelijke vervoersmogelijkheden van mensen, door onder andere te kijken naar kosten, benodigde vaardigheden en daadwerkelijk gebruik. Een richting daarvoor is de zogenaamde '15-minutenstad', met extra aandacht voor openbaar vervoer, voetgangers en fietsverkeer.

Hoogachtend,
Raad voor de leefomgeving en infrastructuur,

ir. J.J. de Graeff
voorzitter

dr. R. Hillebrand
algemeen secretaris